

ΑΡΘΡΑ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ

Σπουδές θεάτρου στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

Ελένη Πετρίτση, Κωνσταντίνα Μούρτου

Περίληψη: Οι θεατρικές σπουδές στην Τριτοβάθμια εκπαίδευση στην Ελλάδα είναι ένα πρόσφατο φαινόμενο, συγκριτικά με την ιστορία της ελληνικής εκπαίδευσης. Με εφελτήριο το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου της Κρήτης, που διατηρούσε Τομέα Θεάτρου, καλλιεργήθηκαν οι συνθήκες, ώστε στη δύση της δεκαετίας του 1980 να ιδρυθεί το πρώτο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στην Ελλάδα, στη Φιλοσοφική Σχολή του Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου. Το Τμήμα ακολούθησε τη θεωρητική προσέγγιση στην τέχνη και την επιστήμη του θεάτρου, παράδειγμα που ακολούθησε και το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Πατρών. Σε αυτή την προσέγγιση διαφοροποιείται το Τμήμα Θεάτρου στο Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης, που η πρόθεσή του είναι η ταυτόχρονη ενασχόληση με το θέατρο τόσο από την καλλιτεχνική όσο και από την επιστημονική οπτική, στοιχείο που διαφαίνεται και από την ένταξη του Τμήματος στη Σχολή Καλών Τεχνών, το ίδιο και το νεοσύστατο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στο Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου.

Λέξεις-κλειδιά: Τριτοβάθμια εκπαίδευση, Τμήμα Θεάτρου/Θεατρικών Σπουδών, ΑΠΘ, ΕΚΠΑ, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου, Πανεπιστήμιο Πατρών

Εισαγωγή

Παρά τη μακρά ιστορία του αρχαίου δράματος στην Ελλάδα τα πρώτα ίχνη σπουδής του θεάτρου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εντοπίζονται στη δεκαετία του '80 στο πλαίσιο των φιλολογικών σπουδών στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης. Μολονότι από τη δεκαετία του 1950 το Σωματείο Ελλήνων Ηθοποιών αιτούνταν την είσοδο του θεάτρου στην τριτοβάθμια εκπαίδευση το εύλογο αυτό αίτημα δεν είχε ικανοποιηθεί. Σταδιακά οι συνθήκες ωρίμασαν και οι θεατρικές σπουδές αυτονομήθηκαν αποτελώντας ξεχωριστό επιστημονικό κλάδο με αποτέλεσμα σήμερα, στην αυγή του 21ου αιώνα να υπάρχουν τέσσερα πανεπιστημιακά Τμήματα θεατρολογίας στη χώρα, δύο εκ των οποίων θεωρητικά (επιστήμη, θεωρία, διδακτική) και δύο που συνδυάζουν όλες τις πλευρές του θεάτρου (επιστήμη, θεωρία, πράξη, διδακτική). Διατέμνοντας το πεδίο της ακαδημαϊκής προσέγγισης της θεατρικής τέχνης καθώς και τις εξελίξεις της τεχνολογίας και τις πολύπλευρες διαστάσεις της επιτέλεσης πρόσφατα προστέθηκε στο κάδρο των πανεπιστημιακών σπουδών ένα ακόμα συναφές επιστημονικά Τμήμα.

Α) Πανεπιστημιακά Τμήματα Θεατρολογίας

1. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, ΕΚΠΑ

Η θεσμοθετημένη ύπαρξη των θεατρικών σπουδών στην Ελλάδα σε πανεπιστημιακό επίπεδο μέσω της σύστασης αυτόνομων τμημάτων θεατρικών σπουδών στην τριτοβάθμια εκπαίδευση εγκαινιάζεται το 1989, όταν σύμφωνα με το ΠΔ.527, ΦΕΚ 223/6-10-1989 ιδρύθηκε το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών στη Φιλοσοφική Σχολή στο Πανεπιστήμιο Αθηνών.¹ Το διάστημα επώασης από την πρώτη ιδέα, το 1988, σχετικά με την ανάγκη ξεχωριστού πανεπιστημιακού κλάδου για τη μελέτη του θεάτρου μέχρι την υποδοχή των πρώτων φοιτητών/τριών στο Πανεπιστήμιο Αθηνών, το 1996-97, διήρκεσε 7 χρόνια.² Πρωτεργάτης αυτών των διαβουλεύσεων ήταν ο Βάλτερ Πούχνερ, καθηγητής τότε στο Πανεπιστήμιο της Κρήτης στον οποίο ανατέθηκε η επιστημονική αιτιολόγηση και το σχέδιο προγράμματος σπουδών, στο οποίο διευκρινιζόταν ότι το Τμήμα θα ακολουθήσει το γαλλογερμανικό μοντέλο και όχι το αγγλοσαξωνικό, με στόχο να εστιάσει στην ιστορία και θεωρία του θεάτρου και όχι την πρακτική εκπαίδευση ηθοποιών, σκηνοθετών κλ.π. μέσα από τη χορήγηση ενός ενιαίου πτυχίου μετά από την ολοκλήρωση της φοίτησης στο τετραετές πρόγραμμα σπουδών.³ Σήμερα, μετά από 25 χρόνια λειτουργίας η δραστηριότητα του Τμήματος βρίσκεται στην αιχμή των θεατρικών σπουδών μέσω της ευελιξίας και της προσαρμογής του στις εξωτερικές εξελίξεις και στις πολυεπίπεδες ανάγκες της επιστήμης της μελέτης του θεάτρου. Το πρόσφατα τροποποιημένο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών που προσφέρει το Τμήμα έχει τίτλο «Ελληνικό και Παγκόσμιο Θέατρο: Δραματοουργία, Παράσταση, Εκπαίδευση» και έχει ως αντικείμενο και σκοπό την εμβάθυνση σε γνωστικές περιοχές της Θεατρολογίας όσο και την εκπαίδευση και την κατάρτιση επιστημόνων θεατρολόγων στην ιστορία και τη θεωρία του θεάτρου και στις σύγχρονες εξελίξεις της σκηνικής πράξης και της διδακτικής του θεάτρου στην εκπαίδευση. Μετά την ολοκλήρωση των σπουδών απονέμεται δίπλωμα στις ακόλουθες τρεις ειδικεύσεις: δραματοουργία και παράσταση, διδακτική του θεάτρου και θεατρική μετάφραση και δημιουργική γραφή.⁴ Οι βασικοί άξονες των σπουδών μέσω του προπτυχιακού, μεταπτυχιακού επιπέδου καθώς και των διδακτορικών σπουδών είναι τρεις: η έρευνα, η διδασκαλία και η κοινωνική προσφορά.⁵ Το Τμήμα τροφοδοτεί συστηματικά μέσα από τις εργασίες, τις διδακτορικές διατριβές και τις έρευνες-μελέτες αποφοίτων και του ακαδημαϊκού προσωπικού, διδασκόντων του Τμήματος τη θεατρολογική έρευνα στην Ελλάδα, μολονότι το πεδίο της ιστορίας και θεωρία του νεοελληνικού θεάτρου και

¹ https://www.theatre.uoa.gr/tmima/politiki_poiotitas_programmatos_tmimatos/

² Μέχρι τότε το αίτημα για την ένταξη των θεατρικών σπουδών στην ανώτατη εκπαίδευση είχε διατυπωθεί με διαφορετική μορφή ήδη από το 1957 από το ΣΕΗ και αφορούσε κυρίως στη δημιουργία Ακαδημίας Θεάτρου με κατευθύνσεις στην υποκριτική, σκηνοθεσία και τις θεωρητικές σπουδές. βλ. σελ.270, σημ.337, Π.Μαυρομούστακος, *Το Θέατρο στην Ελλάδα, 1940-2000: Μια επισκόπηση*, Καστανιώτης, Αθήνα, 2005.

³ <https://20theatre.wordpress.com/histor/>, Γεωργακάκη Κωνσταντίζα (επιμ.), *Είκοσι χρόνια Τμήμα Θεατρικών Σπουδών*, εκδόσεις Ergo, Αθήνα, 2010.

⁴ Τροποποίηση Κανονισμού Προγράμματος Μεταπτυχιακών Σπουδών του Τμήματος Θεατρικών Σπουδών του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών με τίτλο «Ελληνικό και Παγκόσμιο Θέατρο: Δραματοουργία, Παράσταση, Εκπαίδευση/Greek and World Theatre: Drama, Performance, Education», Απόφαση 649/26.5.2021

⁵ Πρόγραμμα σπουδών 2021-22

δράματος εξακολουθεί να έχει αρκετά ερευνητικά κενά. Παράλληλα η πρωτοβάθμια και δευτεροβάθμια εκπαίδευση καλύπτει τις ανάγκες της για τη διδασκαλία των σχετικών με τη θεατρική παιδεία μαθημάτων, από τους θεατρολόγους όλων των τμημάτων θεατρικών σπουδών της χώρας. Μια άλλη σημαντική πτυχή αλληλεπίδρασης ανάμεσα στο Τμήμα με την κοινωνία, είναι αυτή της επαγγελματικής σύνδεσης των αποφοίτων με την θεατρική παραγωγή, σε πολλές από τις πτυχές της, όπως σκηνογραφία, ενδυματολογία, σκηνοθεσία, παραγωγή κ.ά.- καθώς και της διαμόρφωσης ενός νέου θεατρικού κοινού. Τα συνέδρια-ανταλλαγές, οι συνεργασίες με άλλους οργανισμούς, το θεατρολογικό επιστημονικό περίοδο του Τμήματος *Παράβασις*, που μετρά πλέον 27 χρόνια ενεργού βίου⁶, η σύγχρονη θεατρική βιβλιοθήκη του Τμήματος και το αρχείο του συνθέτουν την πλήρη εικόνα της πολύτιμης προσφοράς του.⁷

2. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πατρών

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών του Πανεπιστημίου Πατρών ανήκει στη Σχολή Ανθρωπιστικών και Κοινωνικών Επιστημών, μαζί με το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και Κοινωνικής Εργασίας, το Τμήμα Μουσειολογίας, το Τμήμα Επιστημών της Εκπαίδευσης και της Αγωγής της Προσχολικής Ηλικίας, το Τμήμα Φιλολογίας, το Τμήμα Φιλοσοφίας και το Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας.⁸ Ιδρύθηκε το 1989 και οι προπτυχιακές σπουδές διαρκούν τέσσερα έτη. Είναι θεωρητικής κατεύθυνσης και τα μαθήματα επικεντρώνονται στους γνωστικούς κύκλους του αρχαίου ελληνικού και νεότερου θεάτρου, στη θεωρία της λογοτεχνίας, στη νεότερη λογοτεχνία, στην ιστορία της τέχνης και στην ιστορία του κινηματογράφου.⁹ Στους προγραμματικούς στόχους της δημιουργίας του Τμήματος αναφέρεται η επιστημονική κατάρτιση των φοιτητριών/των, η ανάδειξη της σημασίας του θεάτρου, καθώς και η «ανάπτυξη του πολιτιστικού επιπέδου του τόπου».¹⁰ Το Τμήμα έχει συνδεθεί ιδιαίτερα –όχι ωστόσο και αποκλειστικά– με τη μελέτη του αρχαίου ελληνικού θεάτρου, για το οποίο εκδίδει από το 2011 το επιστημονικό περιοδικό *Λογείον*.¹¹ Το περιοδικό δημοσιεύει άρθρα σε πέντε γλώσσες (ελληνικά, αγγλικά, γαλλικά, γερμανικά και ιταλικά) και προσεγγίζει ζητήματα που αφορούν το αρχαίο θέατρο από διαφορετικές θεωρητικές διεπιστημονικές όψεις του θεάτρου, της λογοτεχνίας, του κινηματογράφου και γενικά των τεχνών.

Τα τελευταία χρόνια το Τμήμα διατηρεί το Εργαστήρι Σκηνικής Πράξης και Λόγου (Ε.Σ.Π.Λο.), αναγνωρίζοντας την αναγκαιότητα για σύνδεση της θεωρίας με τη θεατρική πρακτική.¹² Το Εργαστήρι λειτουργεί βιωματικά και ερευνητικά, τόσο στο πεδίο της σκηνικής πράξης και εκπαίδευσης όσο και στην παιδαγωγική του θεάτρου. Ακόμη

⁶ Η έκδοση του περιοδικού ξεκίνησε το 1995, <https://www.theatre.uoa.gr/ereyna/ekdoseis/parabasis/>. Τη μετάβαση από την έντυπη στην ηλεκτρονική του μορφή το 2013 ακολούθησε το 2020 η συνεργασία με τον εκδοτικό οίκο *Ηρόδοτο* για την εφεξής έκδοσή του.

⁷ Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Οδηγός Σπουδών Ακαδημαϊκό Έτος, 2021-22, Αθήνα, 2021

⁸ <https://www.upatras.gr/education/undergraduate-studies/school-of-humanities-and-social-sciences/>

⁹ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=92

¹⁰ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=215

¹¹ <http://www.logeion.upatras.gr/>

¹² <https://esplo.theatrical.upatras.gr/about/>

στοχεύει στην εξοικείωση των φοιτητριών/των με μικτά είδη σκηνικής τέχνης, όπως το θέατρο σκιών και το χοροθέατρο.

Το ερευνητικό ενδιαφέρον του Τμήματος για το αρχαίο ελληνικό θέατρο και την πρόσληψή του αποτυπώνεται και στο Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών.¹³ Το Μεταπτυχιακό Δίπλωμα με τίτλο «Το Αρχαίο Ελληνικό Θέατρο και η πρόσληψή του»¹⁴ επικεντρώνεται στη μελέτη του αρχαίου ελληνικού δράματος, στη συσχέτισή του με άλλα γραμματειακά είδη και στη σκηνική πρόσληψή του εντός και εκτός Ελλάδας, καθώς και στη εκπαίδευση επιστημόνων με σκοπό την εμπλοκή τους ερευνητικά ή καλλιτεχνικά σε φορείς, που καταπιάνονται με το αρχαίο ελληνικό θέατρο.¹⁵

Από τον Σεπτέμβριο του 2022 το Τμήμα διευρύνει το πεδίο των σπουδών του με την έναρξη του πρώτου κύκλου ενός δευτέρου Μεταπτυχιακού Διπλώματος με τίτλο «Ειδικές προσεγγίσεις στις παραστατικές τέχνες και τον κινηματογράφο (ιστορία, θεωρία, πολιτικές της ταυτότητας)»¹⁶ και στόχο την προαγωγή της μελέτης των παραστατικών τεχνών και του κινηματογράφου, το οποίο εστιάζει στη διεπιστημονική ανάλυσή τους, αξιοποιώντας επιστημονικά εργαλεία των σπουδών φύλου, των πολιτισμικών σπουδών, της ιστοριογραφίας και θέτοντας στο επίκεντρο την έννοια της ταυτότητας. Το πολυδιάστατο πρόγραμμα σπουδών και μαθημάτων ανταποκρίνεται στις σύγχρονες τάσεις και αναζητήσεις τόσο σε θεωρητικό, επιστημονικό επίπεδο όσο και πρακτικό, καλλιτεχνικό επιδιώκοντας τη σφαιρική κατάρτιση των σπουδαστών στα υπό εξέταση ερευνητικά πεδία.¹⁷

3. Τμήμα Θεάτρου, ΑΠΘ

Το Τμήμα Θεάτρου του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης ανήκει στη Σχολή Καλών Τεχνών, μαζί με το Τμήμα Κινηματογράφου, το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων Τεχνών και το Τμήμα Μουσικών σπουδών.¹⁸ Το Τμήμα Θεάτρου ιδρύθηκε το 1992 με προοπτική τη διερεύνηση του θεάτρου τόσο από την επιστημονική όσο και από την καλλιτεχνική οπτική ταυτόχρονα και αλληλένδετα.¹⁹ Στοχεύει στην πλήρη θεατρολογική κατάρτιση των φοιτητριών/των με μαθήματα ιστορίας και θεωρίας του θεάτρου και ανάλυση θεατρικών παραστάσεων, καθώς και μαθήματα διδακτικής του θεάτρου. Παράλληλα διατηρεί ολοκληρωμένο κύκλο σπουδών στις ειδικεύσεις της Δραματολογίας-Παραστασιολογίας, της Υποκριτικής, της Σκηνοθεσίας, της Σκηνογραφίας-Ενδυματολογίας. Η κατεύθυνση ολοκληρώνεται μέσα από τα επιλεγόμενα μαθήματα. Το Προπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών διαρκεί πέντε έτη και οι απόφοιτες/οι ολοκληρώνουν τις σπουδές τους με τη Διπλωματική εργασία και τη Διάλεξη στην ειδικότητα, που έχουν επιλέξει. Το Πτυχίο είναι «αναγνωρισμένο ως ενιαίος και

¹³ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=233

¹⁴ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=231

¹⁵ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=233

¹⁶ ΦΕΚ 471/8-2-2022 τ.Β'

¹⁷ https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=11234

¹⁸ <https://www.auth.gr/faculty/arts/>

¹⁹ <https://www.auth.gr/school/thea/>

αδιάσπαστος τίτλος σπουδών μεταπτυχιακού επιπέδου (integrated master) επιπέδου 7 του Εθνικού και Ευρωπαϊκού Πλαισίου Προσόντων (ΦΕΚ αρ. 1547/07-05-2019 τχ. Β΄)»²⁰. Στις κατευθύνσεις της Σκηνοθεσίας και της Σκηνογραφίας-Ενδυματολογίας υπάρχει ολοκληρωμένος κύκλος μαθημάτων θεατρικού φωτισμού, που στοχεύει στην εκπαίδευση σχετικά με τον σχεδιασμό φωτισμού.²¹ Η κατεύθυνση Σκηνοθεσίας ξεκίνησε από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005 ως μικρός κύκλος ειδίκευσης με 4-6 μαθήματα. Τότε το Τμήμα διατηρούσε και μικρό κύκλο ειδίκευσης Κινηματογράφου.²² Η κατεύθυνση της Σκηνοθεσίας απέκτησε ολοκληρωμένο κύκλο μαθημάτων ειδίκευσης. Ενώ η ειδίκευση στον Κινηματογράφο καταργήθηκε και από τον νέο οδηγό σπουδών ως πιθανή επιλογή.²³ Κάθε δύο χρόνια πραγματοποιείται μία εκδρομή στα αρχαία θέατρα της χώρας στο πλαίσιο του κύκλου μαθημάτων για το Θέατρο της Αρχαιότητας.²⁴ Η εκδρομή διαρκεί έξι μέρες και αποτελεί κομβικό σημείο για τη ζωή του Τμήματος. Το 2005 ιδρύεται στο Τμήμα το Εργαστήρι Θεατρικής Έρευνας και Τεχνολογίας (ΕΘΕΤ), στο πλαίσιο της σύνδεσης του Πανεπιστημίου με την κοινότητα.²⁵ Το Εργαστήρι στοχεύει στη διαδικτυακή πρόσβαση των παραστάσεων που δημιουργούνται για τις ανάγκες των μαθημάτων καθώς και στη δημιουργία νέων καλλιτεχνικών παραγωγών που θα παρουσιαστούν δημόσια. Χαρακτηριστικό παράδειγμα του Εργαστηρίου είναι η συμμετοχή του Τμήματος στη Διεθνή Έκθεση Σκηνογραφίας της Πάργας (Prague Quadrennial) από το 2003, στην οποία έχει διακριθεί.²⁶ Από το 2010 το Τμήμα Θεάτρου διατηρεί το δικό του περιοδικό, τη *Σκηνή*, με επιστημονικό ερευνητικό περιεχόμενο.²⁷ Οι Απόφοιτες/οι του Τμήματος έχουν δημιουργήσει τον Σύλλογο Αποφοίτων Τμήματος Θεάτρου από το 2001, με σκοπό, μεταξύ άλλων, την «προάσπιση των επαγγελματικών δικαιωμάτων» του κλάδου και τη «βελτίωση του επιπέδου σπουδών στο Τμήμα».²⁸

Η στάση του Τμήματος να αντιμετωπίζει το θέατρο παράλληλα από τη θεωρητική, την παιδαγωγική και την καλλιτεχνική του όψη αναδεικνύεται και από το Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών, που προσφέρει.²⁹ Συγκεκριμένα το Δίπλωμα Μεταπτυχιακών Σπουδών έχει τίτλο «Η θεατρική παράσταση: ιστορία, θεωρία και πρακτική», εκπονείται σε τρία διδακτικά εξάμηνα (δύο εξάμηνα μαθημάτων και ένα για τη διπλωματική εργασία) και έχει τρεις ειδικεύσεις, τη Θεατρολογική, τη Θεατροπαιδαγωγική και την Καλλιτεχνική. Σε κάθε έτος που προκηρύσσεται δίνεται η δυνατότητα για μία, δύο ή και για τις τρεις ειδικεύσεις.

²⁰ file:///C:/Users/User/Downloads/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82-%CE%A3%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B4%CF%8E%CE%BD_4.4.pdf

²¹ Στο ίδιο.

²² https://www.thea.auth.gr/website/wp-content/uploads/2015/02/old_pps.pdf

²³ <https://www.thea.auth.gr/undergraduate-studies/study-guide/>

²⁴ <https://www.thea.auth.gr/life/field-trip-to-the-ancient-theaters/>

²⁵ <https://www.thea.auth.gr/erevna/ergastirio/>

²⁶ <http://ikee.lib.auth.gr/record/312910/files/271-701-1-SM.pdf>

²⁷ <https://ejournals.lib.auth.gr/skene/issue/archive>

²⁸ https://www.facebook.com/thea.apof/about/?ref=page_internal

²⁹ <https://www.thea.auth.gr/postgraduate-studies/mission/>

4. Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών της Σχολής Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου, ιδρύθηκε το 2003 ΠΔ.118, ΦΕΚ.102-5.5.2003 θέτοντας ως βασικό στόχο τον συνδυασμό θεωρητικής και πρακτικής κατάρτισης των φοιτητών/τριών στην τέχνη του θεάτρου, ομοιάζοντας κατά αυτόν τον τρόπο στην παιδαγωγική του στρατηγική με το Τμήμα Θεάτρου του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.³⁰ Με βάση τη διττή αυτή στρατηγική, οι προσφερόμενες κατευθύνσεις, μολονότι έχουν άτυπο χαρακτήρα και δεν αναγράφονται στο πτυχίο, είναι οι εξής τέσσερις: θεατρολογία, υποκριτική-σκηνοθεσία, σκηνογραφία-ενδυματολογία και χορός. Στην εξέλιξη του Τμήματος σταθμός αποτελεί το μεταπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών, το οποίο προσφέρει το Τμήμα από την ακαδημαϊκή χρονιά 2014-2015, με αντικείμενο «Δραματική Τέχνη και Παραστατικές Τέχνες στην Εκπαίδευση και στη Δια βίου Μάθηση» ανταποκρινόμενο στις ανάγκες των φοιτητών/τριών και του ευρύ πεδίου που καλύπτουν οι θεατρικές σπουδές εστιάζοντας στην προαγωγή και τη μελέτη της εφαρμογής της δραματικής τέχνης στην εκπαίδευση και των παραστατικών τεχνών ως μεθοδολογίας μάθησης/διδασκαλίας και ως μορφής τέχνης στην εκπαίδευση και στη δια βίου μάθηση.³¹

Β) Τομείς Θεάτρου στην Τριτοβάθμια Εκπαίδευση

1. Τομέας Θεατρικών, Κινηματογραφικών και Μουσικών Σπουδών, Τμήμα Φιλολογίας, Πανεπιστήμιο Κρήτης

Το Τμήμα Φιλολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης, ήδη από την ίδρυσή του το 1983, περιλαμβάνει τον Τομέα Θεατρολογίας και Μουσικολογίας, ο οποίος το 2019 μετονομάζεται σε Τομέα Θεατρικών, Κινηματογραφικών και Μουσικών Σπουδών.³² Σε αυτόν τον τομέα οι φοιτήτριες/ές Φιλολογίας έχουν τη δυνατότητα να μελετήσουν από τη θεωρητική σκοπιά ζητήματα ιστορίας και θεωρίας του θεάτρου, του κινηματογράφου και της μουσικής.³³ Συγκεκριμένα όσον αφορά το θέατρο, τα μαθήματα επικεντρώνονται στο παγκόσμιο θέατρο από τον Μεσαίωνα μέχρι σήμερα, στο νεοελληνικό θέατρο από τον 19ο αιώνα μέχρι σήμερα. Στα μαθήματα εξετάζονται η υποκριτική, η σκηνοθεσία και η μουσική των παραστάσεων. Ακόμη τα γνωστικά αντικείμενα καταπιάνονται με την αναβίωση του αρχαίου δράματος στη σύγχρονη σκηνή, με το θέατρο σκιών, καθώς και με τα είδη θεάτρου, που δύσκολα μπορεί να εξεταστεί από τη Φιλολογία, όπως είναι η Οπερέτα, η Επιθεώρηση, το stand- up comedy.

Ο Τομέας διατηρεί το Εργαστήριο Θεάτρου, Κινηματογράφου & Μουσικής, που έχει κυρίως στόχους έρευνας και αρχειοθέτησης έντυπου και οπτικοακουστικού υλικού.³⁴ Το Εργαστήριο διατηρεί δική του δισκοθήκη, βιβλιοθήκη και ταινιοθήκη, ενώ επιδιώκει

³⁰ <https://ts.uop.gr/gr/tmim/proedriko-diatagma-idrysi>, Αρχή Διασφάλισης και Πιστοποίησης της Ποιότητας στην Ανώτατη Εκπαίδευση, External Evaluation Report, 12.2.2014.

³¹ ΦΕΚ ίδρυσης: ΦΕΚ1929/Β'/17.7.2014, και ΦΕΚ τροποποίησης, ΦΕΚ 1735/Β'/ 18.8.2015, ΦΕΚ επανίδρυσης: ΦΕΚ 3180/Β'/2.8.2018, και <https://ts.uop.gr/tsdie/istoriko/genikes-plirofories>

³² <https://www.philology.uoc.gr/department/history>

³³ <https://www.philology.uoc.gr/department/divisions/thekims>

³⁴ <https://www.philology.uoc.gr/ereuna/laboratories-research-facilities/theater-film-and-music-studies>

και τη διοργάνωση ερευνητικών προγραμμάτων και επιστημονικών συνεδρίων με αφιερώματα στο θέατρο, τον κινηματογράφο και τη μουσική.

Το Τμήμα Φιλολογίας της Κρήτης επίσης διατηρεί Διδρυματικό Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών με τίτλο «Θεατρικές & Κινηματογραφικές Σπουδές», σε συνεργασία του Πανεπιστημίου Κρήτης και του Ινστιτούτου Μεσογειακών Σπουδών του Ιδρύματος Τεχνολογίας και Έρευνας, με στόχο την κριτική και επιστημονική προσέγγιση του θεάτρου και του κινηματογράφου.³⁵

2. Τμήμα Παραστατικών και Ψηφιακών τεχνών, Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου

Το 2019 προστέθηκε στη Σχολή Καλών Τεχνών του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου με έδρα το Ναύπλιο ένα ακόμα Τμήμα που διασταυρώνεται με τις θεατρικές σπουδές και διευρύνει τους επιστημονικούς του ορίζοντες του πέρα από αυτές, το Τμήμα Παραστατικών και Ψηφιακών Τεχνών. Στο επίκεντρο των σπουδών βρίσκεται η επιτέλεση (performance) και όλες οι σχετικές με αυτήν συγκλίσεις σε θεωρητικό, καλλιτεχνικό και τεχνολογικό επίπεδο και η αναλυτική προσέγγιση των πρακτικών εφαρμογών στις τέχνες, στην κοινωνία και τη διδακτική. Το Τμήμα παρέχει άτυπα τη δυνατότητα επιλογής δύο κατευθύνσεων, τις παραστατικές και τις ψηφιακές τέχνες αντίστοιχα διανοίγοντας διαδρόμους συνεργασίας με το Τμήμα Θεατρικών Σπουδών και το Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών, ενώ θα είναι σε θέση μελλοντικά μετά την πρώτη σειρά αποφοίτων να παρέχει σπουδές τόσο σε μεταπτυχιακό πλαίσιο όσο και στο πλαίσιο διδακτορικής και μεταδιδακτορικής έρευνας.³⁶

Συμπεράσματα

Οι σπουδές του θεάτρου στην Ελλάδα στην ανώτατη πανεπιστημιακή εκπαίδευση διανύουν την τέταρτη δεκαετία τους και διευρύνονται συστηματικά και σταθερά με στόχο την ανταπόκρισή τους στην πολύπλευρη και πολυεπίπεδη αναλυτική σπουδή του θεάτρου και των εφαρμογών του. Ένα μεγάλο σώμα θεατρολόγων, καλλιτεχνών του θεάτρου και παιδαγωγών του θεάτρου καλλιεργείται και εκπαιδεύεται στα επιστημονικά, τεχνολογικά και καλλιτεχνικά εργαλεία και μελετά τις κοινωνικές διαστάσεις της τέχνης του θεάτρου. Όλα τα παραπάνω ιδρύματα έχουν ήδη υποστηρίξει ένα πολύ μεγάλο όγκο ερευνών και εργασιών με αντικείμενο το θέατρο -ελληνικό, ευρωπαϊκό και παγκόσμιο- και επιχειρούν να στρέφουν το βλέμμα στο μέλλον και τις δημιουργικές συνεργασίες επιστημόνων και καλλιτεχνών στο θεατρικό πεδίο, κατακτώντας επάξια μια θέση ανάμεσα στα μεγάλα πανεπιστημιακά ιδρύματα θεατρικών σπουδών σε πανευρωπαϊκό και παγκόσμιο επίπεδο.

³⁵ <https://www.philology.uoc.gr/uploads/Kanonismos-PMS-O.KI.S.pdf>

³⁶ <https://pda.uop.gr/plirofories-papel-kai-scholis-kalon-technon/>

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ

Γεωργακάκη Κωνσταντίζα (επιμ.), *Είκοσι χρόνια Τμήμα Θεατρικών Σπουδών*, εκδόσεις Ergo, Αθήνα, 2010, <https://20theatre.wordpress.com/histor/>, όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.theatre.uoa.gr/tmima/politiki_poiotitas_programmatos_tmimatos/ όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

Μαυρομούστακος Π., *Το Θέατρο στην Ελλάδα, 1940-2000: Μια επισκόπηση*, Καστανιώτης, Αθήνα, 2005, σελ.270, σημ.337.

<https://www.theatre.uoa.gr/ereyna/ekdoseis/parabasis/>.

Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, Οδηγός Σπουδών Ακαδημαϊκό Έτος, 2021-22, Αθήνα, 2021

<https://www.upatras.gr/education/undergraduate-studies/school-of-humanities-and-social-sciences/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=92 όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=215 όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<http://www.logeion.upatras.gr/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://esplo.theatrical.upatras.gr/about/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=233 όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.theaterst.upatras.gr/?page_id=231 όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.auth.gr/faculty/arts/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.auth.gr/school/thea/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

file:///C:/Users/User/Downloads/%CE%9F%CE%B4%CE%B7%CE%B3%CF%8C%CF%82-%CE%A3%CF%80%CE%BF%CF%85%CE%B4%CF%8E%CE%BD_4.4.pdf όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.thea.auth.gr/website/wp-content/uploads/2015/02/old_pps.pdf όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.thea.auth.gr/undergraduate-studies/study-guide/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.thea.auth.gr/life/field-trip-to-the-ancient-theaters/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.thea.auth.gr/erevna/ergastirio/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<http://ikee.lib.auth.gr/record/312910/files/271-701-1-SM.pdf> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://ejournals.lib.auth.gr/skene/issue/archive> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

https://www.facebook.com/thea.apof/about/?ref=page_internal όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.thea.auth.gr/postgraduate-studies/mission/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://ts.uop.gr/gr/tmim/proedriko-diatagma-idrysi> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

ΦΕΚ ίδρυσης: ΦΕΚ 1929/Β'/17.7.2014, και ΦΕΚ τροποποίησης, ΦΕΚ 1735/Β'/ 18.8.2015, ΦΕΚ επανίδρυσης: ΦΕΚ 3180/Β'/2.8.2018, και <https://ts.uop.gr/tsdie/istoriko/genikes-plirofories> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.philology.uoc.gr/department/history> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.philology.uoc.gr/department/divisions/thekims> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.philology.uoc.gr/ereuna/laboratories-research-facilities/theater-film-and-music-studies> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://www.philology.uoc.gr/uploads/Kanonismos-PMS-O.KI.S.pdf> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

<https://pda.uop.gr/plirofories-papel-kai-scholis-kalon-technon/> όπως ανακτήθηκε στις 10/9/2022.

Βιογραφικό: Η Ελένη Πετρίτση είναι διδάκτωρ του Τμήματος Ιστορίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και μεταδιδακτορική ερευνήτρια στο Τμήμα Θεατρικών Σπουδών, ΕΚΠΑ. Εργάζεται στην πρωτοβάθμια εκπαίδευση ως θεατρολόγος διδάσκοντας το μάθημα της θεατρικής αγωγής.

Στοιχεία επικοινωνίας: E-mail <eleni.petritsi@yahoo.gr>

Βιογραφικό: Η Κωνσταντίνα Μούρτου γεννήθηκε στην Άμφισσα. Είναι απόφοιτη του Τμήματος Ψυχολογίας του Πανεπιστημίου Κρήτης και αριστούχος απόφοιτη του Τμήματος Θεάτρου της Σχολής Καλών Τεχνών του Αριστοτέλειου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, με κατεύθυνση Δραματολογίας-Παραστασιολογίας (Διπλωματική εργασία με τίτλο «Queer και ελληνικό θέατρο στα χρόνια της κρίσης: επτά παραστάσεις»). Έχει εργαστεί στο θεατρικό εργαστήρι «Θεατρική Συμπαιγνία» της Γιολάντας Καπέρδα στα Ιωάννινα, ως θεατροπαιδαγωγός και δραματολόγος.

Στοιχεία επικοινωνίας: E-mail: <kmrm1971@hotmail.com>